

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.02.1972, sp. zn. 11 Tz 108/71, ECLI:CZ:NS:1972:11.TZ.108.1971.1

Číslo: 4/1973

Právní věta: Rozhodnutí soudu o styku rodičů s dětmi je rozhodnutím o výchově nezletilých dětí ve smyslu ustanovení § 171 odst. 2 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.02.1972

Spisová značka: 11 Tz 108/71

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Maření výkonu úředního rozhodnutí, Výchova dítěte

Předpisy: 140/1961 Sb. § 171 odst. 2 94/1963 Sb. § 31 odst. 1
§ 273

§ 33 odst. 1

§ 34 odst. 1 99/1963 Sb. § 272 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalobou byla obviněná stíhána pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 tr. zák., který měla spáchat tím, že přestože s ní byl podle § 272 odst. 2 o. s. ř. dne 10. 11. 1969 proveden u obvodního soudu pro Prahu 4 pohovor a potom usneseními obvodního soudu pro Prahu 4 zn. sp. 10 Nc 252/69 ze dne 12. 12. 1969, 21. 8. 1970 a 26. 10. 1970 - 10 P 43/70 uloženy pokuty za neplnění povinnosti umožnit styk svého nezletilého syna E. s otcem inž. E. H. podle rozsudku obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. 7. 1969, dále ze dne 23. 6. 1970 a 15. 10. 1970, tuto svou povinnost soustavně neplnila jak v r. 1969, tak ani v r. 1970.

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 28. května 1971 sp. zn. 2 T 59/71 byla obviněná skutku uvedeného v obžalobě podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěna. Proti tomuto rozsudku oprávněné osoby odvolání nepodaly a rozsudek nabyl právní moci dne 25. června 1971.

Generální prokurátor ČSR ve stížnosti pro porušení zákona vytýkal nesprávnost názoru obvodního soudu, že jednání obviněné vůbec nenaplňuje znaky trestného činu. Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek obvodního soudu a přikázal mu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle právního názoru soudu prvního stupně je návštěva dítěte jedním z rodičů předmětem úpravy styku rodičů s dětmi a nikoli předmětem úpravy výchovy nezletilých dětí. Pouhé maření soudního rozhodnutí nebo soudem schválené dohody o styku rodičů s dětmi, i přesto, že obžalované byly uloženy pokuty, nezakládá trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 tr. zák.

Tento právní názor je nesprávný.

Podle § 34 odst. 1 zákona o rodině mají oba rodiče rodičovská práva a povinnosti. Podle § 33 odst. 1 téhož zákona odpovídají společností za všestranný vývoj svých dětí, pečují soustavně a důsledně o jejich výchovu a výživu a řídí jejich jednání tak, aby z nich vyrostli zdraví a uvědomělí občané. Podle § 31 odst. 1 téhož zákona předním výchovným úkolem je působit na citový a rozumový i mravní vývoj dítěte v duchu zásad morálky socialistické společnosti. Tato práva a povinnosti rodičů trvají nejméně do doby dospělosti dítěte, bez ohledu na to, zda oba rodiče žijí trvale s nezletilým dítětem ve společné domácnosti nebo žijí odděleně, pokud soudním rozhodnutím nedojde k omezení těchto rodičovských práv nebo ke zbavení rodiče těchto práv. Těchto rodičovských práv a povinností není proto zbaven ten z rodičů, jemuž nezletilé dítě nebylo svěřeno do osobní péče a denního výchovného působení. Pravomocnou soudní dohodou, kterou dojde k úpravě styků rodiče, jemuž dítě nebylo svěřeno do výchovy a výživy s nezletilým dítětem, vytváří soud zákonné podmínky pro uplatnění rodičovských práv a plnění povinností podle vpředu citovaných zákonných ustanovení zákona o rodině směřujících k výchově nezletilého dítěte v rozsahu stanoveném soudní dohodou. Taková dohoda je soudem schvalována výlučně v zájmu nezletilého dítěte, které potřebuje k zdárnému rozvoji své osobnosti výchovnou péči obou rodičů. Je proto pravomocná soudní dohoda rodičů o úpravě styků rodičů s nezletilým dítětem dohodou o výchově nezletilého dítěte a dnem právní moci takové dohody jde o rozhodnutí vykonatelné.

V ustanovení § 272 a § 273 občanského soudního řádu je upraven postup soudu proti tomu, kdo neplní povinnost uloženou rozhodnutím nebo dohodou o výchově nezletilých dětí. Podle § 273 odst. 1 o. s. ř. je zakotveno právo předsedy senátu ukládat tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodou o výchově nezletilých dětí, popřípadě o úpravě styků s nimi, postupně pokuty až do výše 1000 Kčs.

Podle § 171 odst. 2 tr. zák. je pak trestně odpovědný ten pachatel, který poté, co proti němu byla bezvýsledně použita opatření v občanském soudním řízení směřující k výkonu rozhodnutí soudu nebo soudem schválené dohody o výchově nezletilých dětí, maří takové rozhodnutí nebo dohody. Takové jednání citované ustanovení trestního zákona postihuje trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením.

V souzeném případě z obsahu trestních spisů je patrné, že rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. července 1969 sp. zn. 10 Nc 252/69 byla schválena dohoda rodičů o tom, že nezletilý E. H., nar. 24. 4. 1965, se svěřuje do výchovy a výživy matky, otci bylo určeno placení výživného a zaplacení nedoplatku na výživném a vysloveno, že otec je oprávněn se s nezletilým stýkat v každém lichém týdnu vždy od pátku odpoledne do neděle večer. V důvodnění rozsudku soud zjistil, že tato dohoda rodičů je v zájmu nezletilého dítěte a že je v zájmu dítěte, aby mělo stálý pravidelný kontakt se svým otcem, který má právo podílet se na jeho výchově. Tento rozsudek nabyl právní moci a stal se vykonatelným.

Dalším rozsudkem ze dne 23. června 1970 sp. zn. 10 P 43/70 obvodní soud pro Prahu 4 schválil nad rámec první dohody další dohodu rodičů o tom, že nezletilé dítě se zúčastní rekreačního zájezdu s každým z rodičů v době jejich dovolené. I tento rozsudek se stal pravomocným před soudem prvního stupně.

Z obsahu spisů obvodního soudu pro Prahu 4 zn. sp. 10 P 43/70 týkajících se nezletilého E. H. je

patrně, že otec nezletilého dítěte se více písemnými podáními opatrovnickému soudu domáhal toho, aby bylo soudem provedeno opatření k výkonu pravomocných soudních dohod vpředu uvedených vzhledem k tomu, že matka dítěte soustavně mu znemožňuje styk s nezletilým dítětem, nepředává mu ho do osobní péče na dobu soudem stanovenou buď vůbec, nebo jen na omezenou dobu, a váže umožnění styků s nezletilým různými podmínkami bez právního důvodu. Připojil písemný přehled o tom, ve kterých dnech mu styk s dítětem neumožnila vůbec a ve kterých jen na omezenou dobu.

Ve smyslu § 272 o. s. ř. provedl předseda senátu obvodního soudu pro Prahu 4 s matkou dítěte pohovor s cílem zajistit dobrovolné plnění povinností k výkonu soudem schválené dohody. Tento pohovor se však minul účinkem. Proto usnesením obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 12. 12. 1969 zn. sp. 10 Nc 252/69 byla matce dítěte uložena podle § 273 odst. 1 o. s. ř. pokuta 100 Kčs s tím, že nebude-li matka dítěte plnit své povinnosti podle vpředu uvedené soudní dohody o styku otce s nezletilým dítětem, bude znovu pokutována až do výše 1000 korun za každý případ neumožnění styku otce s nezletilým a že popřípadě bude věc oznámena okresní prokuratuře s návrhem na zahájení trestního stíhání pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 tr. zák. Usnesením městského soudu v Praze ze dne 23. července 1970 zn. sp. 8 Co 150/70 byla zamítnuta stížnost matky do usnesení soudu prvního stupně, kterým jí byla uložena pokuta 100 Kčs. Z písemných podání otce nezletilého soudu plyne, že ani přes uloženou pokutu matka nadále styk nezletilého s otcem neumožňovala. Již tímto soudním rozhodnutím byla bezvýsledně vyčerpána opatření provedená v občanském soudním řízení směřující k výkonu vpředu uvedené dohody rodičů. To je patrné z dalších stížností otce dítěte písemně zaslanych soudu i z toho, že matce dítěte pro další maření uvedené dohody byla usnesením obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 21. 8. 1970 sp. zn. 10 P 43/70 uložena další pokuta ve výši 300 Kčs, poněvadž nesplnila soudem schválenou dohodu ze dne 23. června 1970. Další pokuta jí byla uložena usnesením obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 26. října 1970 zn. sp. 10 P 43/70 ve výši 500 Kčs, protože obviněná opětovně ve dnech 23. - 25. října 1970 otci styk s nezletilým dítětem neumožnila.

Vyšetřovatel obvodní prokuratury pro Prahu 4 po zjištění tohoto souhrnu bezvýsledných opatření v občanskoprávním řízení použitých proti obviněné a po zjištění, že jmenovaná fakticky od právní moci soudem schválené dohody rodičů nikdy v rozsahu stanoveném soudem neumožnila otci se s nezletilým dítětem stýkat a vykonávat tak jeho práva a povinnosti výchovné péče na nezletilého, vznesl obvinění z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a po skončení vyšetřování byla proti obviněné podána obžaloba pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 tr. zák., kterého se obviněná dopustila tím, že v Praze 4 od roku 1969, přestože byla vícekrát obvodním soudem pro Prahu 4 pokutována, soustavně neplnila svou povinnost a neumožňovala otci tohoto dítěte styk s nezletilým E. H., nar. 24. 4. 1965, kterého má ve své výživě a výchově, tak jak jí to bylo uloženo rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 22. července 1969 zn. sp. 10 Nc 252/69, a nesplnila svoji povinnost umožnit, aby nezletilý E. H. s otcem v letních měsících r. 1970 se zúčastnil zájezdu do NDR nebo Rumunska tak, jak jí to bylo uloženo rozsudkem téhož soudu ze dne 23. 6. 1970 sp. zn. 10 P 43/70, ačkoliv obvodní soud pro Prahu 4 jí uložil vícekrát pokutu podle § 273 o. s. ř.

Výsledky provedeného dokazování v hlavním líčení bylo bezpečně prokázáno, že se obviněná žalovaného skutku skutečně dopustila a že znemožňovala svým jednáním styk otce s dítětem i poté, kdy proti ní bylo soudem v občanskoprávním řízení použito různých opatření od provedení pohovoru s předsedou senátu, uložení pravomocné pokuty ve výši 100 Kčs, kterou zaplatila, až po uložení dalších pokut.

Obviněná připustila, že nezletilého syna otci dítěte v rozsahu soudem stanovené dohody nikdy nepředala, a že v některých termínech k uskutečnění styku nezletilého s otcem nedošlo vůbec. Hájila se tím, že nezletilé dítě k otci nechce jít a že mu ho nedává na celou dobu stanovenou soudem proto, že dítě bez ní neusne. Tvrdila, že otec dítěte ani zájem dostatečně o plné využití soudem schváleného

rozsahu styků neprojevuje.

Obhajoba obviněné byla vyvrácena výpovědí svědka E. H., svědka R. H. a dalšími provedenými důkazy.

Stupeň nebezpečnosti jednání obviněné je značně vysoký, neboť z výsledků provedeného dokazování plyne, že soustavně znemožňovala styk nezletilého s otcem a činila tak záměrně pod vlivem nepřátelského vztahu k otci jako bývalému manželovi pro rozpory, pro které došlo k rozvratu manželství a rozvodu. O tom svědčí nejen rozsah neumožněných styků nezletilého s otcem, ale i způsob, jakým podmiňovala umožnění omezeného styku s dítětem kladením požadavků a majetkových podmínek, které nejen nejsou obsaženy ve vykonatelné soudní dohodě rodičů o výchově nezletilého, ale které také nesmějí mít vliv na omezování výkonu rodičovských práv a povinností otce dítěte. Takové jednání má krajně nepříznivý vliv na duševní a rozumový vývoj dítěte a nesmírně ho poškozují. Jestliže v citovaném rozhodnutí soudu o dohodě rodičů o výchově a úpravě styků s nezletilým dítětem je stanoven rozsah, v jakém má otec právo vykonávat osobní výchovnou péči na nezletilého, vyplývá z této dohody i povinnost obviněné, bez jakýchkoliv podmínek a v rozsahu soudem určeném nezletilé dítě otci v určený den předat a otci povinnost v určené době nezletilé dítě opět obviněné vrátit. O tom byla obviněná dostatečně poučena již v občanskoprávním řízení.

Obvodní soud pro Prahu 4 měl proto uznat obviněnou vinnou žalovaným skutkem a tento skutek posoudit jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 2 tr. zák.